

REGULAMENTUL COMISIEI SINODALE PENTRU CANONIZAREA SFINȚILOR BISERICII ORTODOXE DIN MOLDOVA

I. Privire Generală

Comisia Sinodală pentru canonizarea (proslăvirea) sfinților Bisericii Ortodoxe din Moldova funcționează în baza Hotărârii Soborului Arhieresc al Bisericii Ortodoxe Ruse din anul 1992, care prevede crearea comisiilor pentru canonizarea sfinților în toate eparhiile Bisericii Ortodoxe Ruse cu scopul colectării și cercetării materialelor privind canonizarea nevoitorilor credinței, îndeosebi a mucenicilor și mărturisitorilor sec. XX, precum și în baza Hotărârii Sinodului Bisericii Ortodoxe din Moldova din 25 mai 2011.

Comisia Sinodală invită profesori ai școlilor teologice, cercetători, istorici, canoniști, clerici și mireni ai Bisericii Ortodoxe din Moldova, spre conlucrare în vederea cercetărilor profesioniste de canonizare. Un rol în procesul de cercetare și pregătire a dosarelor de canonizare a sfinților revine episcopilor eparhioți și comisiilor de resort din teritoriu.

În conformitate cu decizia Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse din 7 iulie 1989, inițiativa de canonizare trebuie să vină de la episcopii eparhioți. Mănăstirile, protopopiatelor, preoții și laicii care nutresc sentimente de evlavie față de un anumit nevoitor trecut la cele veșnice și au dovada sfințeniei lui, sîn chemați să adreseze cererea cu privire la canonizarea acestuia chiriarhului locului. Episcopul eparhiot emite cererea în comisia eparhială pentru canonizarea sfinților pentru colectarea materialelor istorice necesare, a mărturiilor și sfințeniilor persoanei propuse spre canonizare. Comisia eparhială de resort întocmește dosarul acestuia și îl înaintază chiriarhului spre aprobare. Urmare studierii dosarului, episcopul eparhiot, în baza unui raport, înaintază dosarul Înalt Prea Sfințitului Mitropolit al Chișinăului și întregii Moldove.

Comisia Sinodală nu este în drept să inițieze dosare de canonizare a sfinților.

În urma studierii minuțioase a dosarelor parvenite din eparhii, Comisia Sinodală trimite aviz pozitiv sau negativ pentru fiecare dosar în parte. Dosarele avizate pozitiv sînt înaintate înalt Prea Sfințitului Mitropolit al Chișinăului și întregii Moldove și Sinodului Bisericii Ortodoxe din Moldova pentru decizie finală. Dosarele avizate negativ sînt respinse sau returnate comisiilor eparhiale pentru revizuire.

Comisia Sinodală se va îngriji să întocmească textul aghiografic necesar, modelul de icoană, raportul-sinteză cu motivele și argumentele care ar putea conduce la luarea unei hotărâri de canonizare, precum și proiectul Actului de canonizare.

Sinodul Bisericii Ortodoxe din Moldova va împuternici Comisia Sinodală Liturgică să întocmească slujbele religioase cuvenite, cum ar fi troparul, condacul, acatistul, slujba vecerniei și a utreniei.

II. Metodologia canonizării sfinților

În baza recomandărilor Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse din 26 decembrie 2002 și prin prezentul Regulament se stabilește metodologia canonizării sfinților, care prevede următoarele:

1. Orice propunere de canonizare trebuie însușită de eparhia respectivă și apoi dată în cercetare, documentare și examinare minuțioasă comisiei eparhiale de resort, formată din persoane competente, în perspectiva promovării ei.
2. Este inadmisibil publicarea materialelor neverificate și neavizate. Numai rezultatele studiilor și cercetărilor verificate și aprobate de episcopul eparhial pot fi publicate în presa eparhială și în alte reviste bisericești.
3. Este interzisă colectarea semnăturilor pentru canonizarea unor persoane, acest lucru fiind în dezacord cu tradiția Bisericii.
4. Nu este recomandată grăbirea canonizării persoanelor care au puțin timp de la trecerea la cele veșnice. Chiar dacă cinstirea acestora în popor și dovada sfințeniei vieții lor este vădită, inițierea dosarelor de canonizare poate avea loc numai după 30 ani de la moartea acestora. Abaterea de la această normă presupune un studiu documentar aprofundat și cuprinzător.
5. Aflarea (deshumarea) rămășițelor pămîntești (moaștelor) persoanelor necanonizate se face cu binecuvîntarea Înalt Prea Sfințitului Mitropolit al Chișinăului și întregii Moldove, la recomandarea Comisiei Sinodale. Episcopul eparhial va prezenta Comisiei Sinodale cererea pentru deshumare și respectiv raportul despre rezultatele deshumării.
6. Este inadmisibil expunerea în biserici spre închinare a moaștelor persoanelor necanonizate, înainte ca să fie luată decizia finală de canonizare a acestora.
7. În cazul descoperirii miraculoase sau accidentale (săpături, alunecări de teren, etc.) a moaștelor persoanelor necanonizate, episcopul eparhial raportează Comisiei Sinodale despre cele întîmplate. Urmare vizitei în teritoriu, Comisia Sinodală întocmește proces verbal în baza căruia emit aviz, fie pentru expunerea moaștelor în pronaosul bisericii pe perioada derulării dosarului de canonizare, în cazul cînd este constatată minunea, fie pentru reînhumarea osemintelor.
8. Deshumarea forțată a rămășițelor pămîntești ale persoanelor necanonizate, făcută fără binecuvîntarea Înalt Prea Sfințitului Mitropolit și în lipsa avizului Comisiei Sinodale se pedepsește în conformitate cu prevederile canonice cu privire la profanarea mormintelor.
9. Comisiile eparhiale de resort întocmesc dosarul de canonizare, care cuprinde:
 - biografia amănunțită a persoanei propuse spre canonizare;
 - fotografii, portrete și alte imagini în care se regăsește nevoitorul;
 - documente de arhivă care demonstrează sfințenia vieții, martiriul sau mărturisirea de credință a nevoitorului;
 - mărturiile episcopilor, clericilor și mirenilor despre viața înbunătățită a nevoitorului, în care să se arate în plinitudine virtuțile acestuia. Cinstirea și evlavia credincioșilor fiind o componentă importantă în actul de canonizare a sfinților;

- mărturii și dovezi despre ajutorul acordat de nevoitor, fie în timpul vieții, fie după moarte;
 - mărturiile persoanelor vindecate prin rugăciunile nevoitorului, precum și vindecarea dobândită prin atingerea de moaște sau mormântul acestuia și certificatele medicale care confirmă vindecările miraculoase;
 - descrierea mormântului nevoitorului și locul amplasării lui sau lipsa acestuia și motivele care au dus la dispariția rămășițelor pămîntești;
 - descrierea moaștelor nevoitorului (în cazul cînd acestea au fost deja deshumate).
10. La dosarul noilor mucenici și mărturisitori se adaugă copiile dosarelor de judecată și anume: ancheta arestatului, toate procesele verbale, condamnarea, actul care confirmă săvîrșirea condamnării, locul și circumstanțele morții acestuia. Dacă mucenicul sau mărturisitorul a fost arestat de mai multe ori se anexează copiile la toate dosarele lui.

III. Condițiile obligatorii pentru canonizare

Biruința asupra răului nu se măsoară cu biruința asupra celor materiale, ci prin statornicia în adevăr, căci „*cel ce va răbda pînă la urmă, acela se va mîntui*” (Marcu 13:13).

Condițiile obligatorii pentru canonizare sînt:

1. Credința adevărată și temeinică în Dumnezeu.
2. Slujirea Bisericii și propovăduirea Sfintei Evanghelii cu dăruire de sine.
3. Mărturisirea eroică a credinței.
4. Moartea martirică pentru Hristos.
5. Viața cinstită și curată.
6. Minuni săvîrșite în timpul vieții sau după moarte.
7. Merite însemnate pentru Biserică și pentru poporul lui Dumnezeu.
8. Cinstirea poporului

IV. Canonizarea noilor mucenici și mărturisitori ai sec. XX

Canonizarea noilor mucenici și mărturisitori se face după modelul proslăvirii sfinților mucenici în primele secole ale creștinismului. La canonizarea persoanelor persecutate și prigonite pentru credință se iau în calcul circumstanțele epocii respective. În fiecare caz concret sînt studiate amănunțit materialele de arhivă și mărturiile martorilor.

Persoanele care au suferit din cauza persecuțiilor au fost deja reabilitate de către stat. Faptul că autoritățile civile au constatat nevinovăția lor nu este motiv suficient pentru canonizare. Nu toate persoanele care au fost persecutate de regimul sovietic-ateu s-au comportat la fel. Atitudinea organelor respective a fost foarte dură. Represații erau acuzați de cele mai grave crime, scopul fiind obținerea de la cel acuzat recunoașterea vinovăției. Majoritatea clericilor și creștinilor persecutați de regimul sovietic nu și-au recunoscut „vina” și nici n-au dat mărturii mincinoase împotriva altora. Totuși, printre ei s-au regăsit persoane care au cedat presiunilor dînd dovadă de slabă credință și lașitate. Lipsa de credință manifestată în asemenea

cazuri nu poate fi exemplu pentru alții. Canonizarea este exemplu de sfințenie și curaj a nevoitorului, la care cheamă Biserica pe creștinii săi.

În problema canonizării noilor mucenici și mărturisitori sunt și alte aspecte fără de care proslăvirea este imposibilă. Atenție deosebită trebuie acordată atitudinii persoanei propuse spre canonizare față de schizme, mișcări politice, militare și paramilitare. Se cuvine a cerceta minuțios dacă persoana respectivă a fost sau nu informator secret al organelor de securitate. Clarificarea acestor circumstanțe necesită efortul și tenacitatea comisiilor eparhiale de resort, care pregătesc dosarele de canonizare, munca cărora trebuie organizată și controlată nemijlocit de către episcopul eparhiot.

V. Proslăvirea Icoanelor Făcătoare de minuni

Cinstirea sfințelor icoane este fundamentată teologic în secolele VIII-IX și confirmată de Sinodul VII ecumenic (Niceea, 787). Învățătura despre sfintele icoane a devenit emblema Ortodoxiei prin proclamarea sa oficială din 11 martie 843. Ca răspuns la evlavia sporită a credincioșilor față de o anumită icoană, Dumnezeu revarsă, prin aceasta, harul Său sfințitor și tămăduitor în lume. Ca regulă, o astfel de icoană este cinstită de popor ca fiind făcătoare de minuni.

Stabilirea autenticității și veridicității minunilor săvârșite în fața unei icoane stă în competența Comisiei Sinodale pentru canonizarea sfinților. Recunoașterea oficială a statutului de „icoană făcătoare de minuni” se face de către Înalt Prea Sfințitul Mitropolit al Chișinăului și a întregii Moldove și Sinodul Bisericii Ortodoxe din Moldova, la recomandarea Comisiei Sinodale pentru canonizarea sfinților.

Comisia Sinodală va elabora un supliment la prezentul Regulament cu privire la icoanele făcătoare de minuni.

VI. Prevederi finale

Sinodul Bisericii Ortodoxe din Moldova, în baza raportului-sinteză al Comisiei Sinodale, emite actul de proclamare a canonizării în limitele Bisericii Ortodoxe din Moldova, fixează data sărbătoririi cu introducerea ei în calendarul bisericesc, aprobă icoana sfântului, precum și slujbele religioase în cinstea lui, dispunând introducerea lor în cărțile de cult.

Urmare canonizării la nivel local, Înalt Preasfințitul Mitropolit al Chișinăului și al întregii Moldove înaintează dosarul de canonizare în Comisia de resort a Patriarhiei Moscovei pentru proslăvirea la nivelul întregii Bisericii.

Proslăvirea sfinților este parte integrală și necesară a vieții și slujirii Bisericii în lume, existența sfinților contemporani fiind dovada credinței vii și lucrătoare într-o lume din ce în ce mai apostaziată.